

Riksrevisionens rapport om pensionssystemets årsredovisning

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen lägger regeringens skrivelse till handlingarna.

I skrivelsen redovisar regeringen sin bedömning av Riksrevisionens iakttagelser i rapporten Pensionssystemets årsredovisning – tydlig, tillräcklig, transparent? Utskottet instämmer i regeringens bedömning av vilka förbättringar och åtgärder som behövs för att öka informationen om och därmed också förståelsen av årsredovisningen.

Behandlade förslag

Skrivelse 2017/18:21 Riksrevisionens rapport om pensionssystemets årsredovisning.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Riksrevisionens rapport om pensionssystemets årsredovisning	5
Utskottets ställningstagande	7
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	8
Skrivelsen	8

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Riksrevisionens rapport om pensionssystemets årsredovisning

Riksdagen lägger skrivelse 2017/18:21 till handlingarna.

Stockholm den 1 februari 2018

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Fredrik Lundh Sammeli

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Lundh Sammeli (S), Johan Forssell (M), Carina Ohlsson (S), Mikael Cederbratt (M), Lars-Arne Staxäng (M), Solveig Zander (C), Rickard Persson (MP), Kerstin Nilsson (S), Emma Carlsson Löfdahl (L), Aron Modig (KD), Teresa Carvalho (S), Mathias Tegnér (S), Marie Olsson (S), Heidi Karlsson (SD), Christina Höj Larsen (V), Paula Bieler (SD) och Helena Bonnier (M).

Redogörelse för ärendet

I detta betänkande behandlar utskottet regeringens skrivelse 2017/18:21 Riksrevisionens rapport om pensionssystemets årsredovisning. I skrivelsen redovisar regeringen sin bedömning av Riksrevisionens iakttagelser och förslag till åtgärder med anledning av granskningsrapporten (RiR 2017:7).

Den 28 mars överlämnade Riksrevisionen sin rapport till riksdagen, som överlämnade den till regeringen den 6 april 2017.

Riksrevisor Stefan Lundgren med medarbetare presenterade granskningsrapporten vid utskottets sammanträde den 8 juni 2017.

Det behandlade förslaget finns i bilagan.

Utskottets överväganden

Riksrevisionens rapport om pensionssystemets årsredovisning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger regeringens skrivelse till handlingarna.

Skrivelsen

Riksrevisionens iakttagelser

Riksrevisionen har granskat Pensionsmyndighetens redovisning av den allmänna inkomstgrundade pensionens finansiella ställning 2015 och framskrivningen av pensionssystemets långsiktiga utveckling (Orange rapport, 2015). Syftet med Riksrevisionens granskning var att undersöka om det underlag som rör pensionssystemets finansiella resultat och pensionssystemets långsiktiga utveckling var tillräckligt och relevant. Riksrevisionens övergripande slutsats är att redovisningen i Orange rapport överlag är ändamålsenlig och att den innehåller värdefull information om faktorer som påverkar pensionssystemets finansiella resultat för bokslutsåret. Riksrevisionen har dock identifierat några områden som behöver förbättras.

Riksrevisionen anser bl.a. att redovisningen av konjunkturlägets påverkan på pensionssystemets finansiella resultat behöver utvecklas och att analysen av de faktorer som ligger bakom behöver förstärkas genom att systemets nyckelegenskaper följs upp. En löpande utvärdering av dessa egenskaper – indexerad av pensionerna utifrån genomsnittsinkomsten och fasta delningstal efter pensioneringstillfället – skapar enligt Riksrevisionen bättre förutsättningar för en analys av om utvecklingen motsvarar lagstiftarens intentioner. Redovisningen i Orange rapport saknar bl.a. en beräkning av nettoeffekten av livslängdsförändringar på systemets finansiella resultat, en utvärdering av relationen mellan systemets tillgångar och skulder, en heltäckande och transparent analys av faktorerna bakom avgiftstillgångarnas utveckling samt en analys av omsättningstidens utveckling. Även analysunderlaget till prognosen över pensionssystemets långsiktiga makroekonomiska utveckling behöver utvecklas för att man ska kunna bedöma riskerna för obalanser i systemet.

Samtliga pensionsförmåner, både offentliga och privata, och den disponibla inkomsten behöver enligt Riksrevisionen ingå i Orange rapport för att beslutsfattare ska kunna analysera om pensionerna är tillräckliga och i tid ta initiativ till de reformer som behövs för att garantera systemets hållbarhet.

Slutligen anser Riksrevisionen att en förstärkning av redovisningen om t.ex. uppföljning och utvärdering över systemets nyckelegenskaper samt

analysunderlaget till prognosen om systemets makroekonomiska utveckling skulle öka dess transparens och relevans för beslutsfattarna. Riksrevisionen anger att detta också är i linje med generella rekommendationer för denna typ av redovisning.

Riksrevisionens rekommendationer

Riksrevisionen rekommenderar regeringen att ge den myndighet som regeringen finner mest lämpad i uppdrag att

- bistå Pensionsmyndigheten med en vidareutveckling av riskanalysen, dvs. expertstöd vid identifiering och analys av demografiska och ekonomiska utmaningar som pensionssystemet står inför på både kort och lång sikt
- vidareutveckla hållbarhetsanalysen i termer av systemets förmåga att leverera tillräckliga pensioner nu och i framtiden.

Riksrevisionen rekommenderar Pensionsmyndigheten att

- förstärka analysunderlaget när det gäller konjunkturläget påverkan på systemets finansiella resultat samt när det gäller pensionssystemets nyckelegenskaper
- vidareutveckla analysunderlaget i fråga om dels risker för obalanser i pensionssystemet som orsakats av en negativ trendmässig makroekonomisk utveckling och som reflekterar de ekonomiska och demografiska utmaningar som Sverige står inför, dels risker kopplade till kraftiga variationer i makroekonomiska förlopp, dvs. en analys av hur kraftiga lågkonjunkturer och andra typer av makroekonomiska chocker påverkar risken för balansering och även längden på balanseringsperioderna
- utveckla analysen av hur den totala disponibla inkomsten, och därmed den relativa ekonomiska standarden för både dagens och morgondagens pensionärer, påverkas av pensionssystemets utformning.

Regeringens bedömning

Regeringen delar Riksrevisionens bedömning att redovisningen i Orange rapport överlag är ändamålsenlig och att det finns förbättringsområden. Regeringen gör dock delvis en annan bedömning än Riksrevisionen av delar av förslagen, främst när det gäller formen för redovisningen och om den ska göras varje år. Regeringen anser att det i arbetet med att utveckla årsredovisningen är viktigt att en värdering görs av nyttan i förhållande till de resurser som krävs. I likhet med Riksrevisionen anser regeringen att redovisningen behöver utvecklas när det gäller bl.a. hur viktiga nyckelfaktorer påverkar pensionssystemets finansiella hållbarhet och konjunkturläget påverkan på systemets finansiella resultat samt bakomliggande faktorer. Liksom Riksrevisionen anser regeringen också att prognoserna för pensionssystemets långsiktiga utveckling är viktiga. Vid en utveckling av prognoserna, särskilt ur ett makroekonomiskt perspektiv, bedömer regeringen att hänsyn behöver

tas till det arbete som krävs för att genomföra och årligen följa resultaten. Regeringen delar Riksrevisionens bedömning att tillräckligheten i systemet bör utvärderas på både kort och lång sikt. Det gäller för såväl den allmänna inkomstgrundade pensionen som hela den disponibla inkomsten. Regeringen menar dock att det inte ska göras i Orange rapport eftersom avsikten med den är att följa pensionssystemets finansiella hållbarhet på kort och lång sikt. Pensionssystemets tillräcklighet, dess påverkan på det offentliga sparandet och den ekonomiska standarden samt utsattheten för äldre bör följas upp på annat sätt. Formerna för detta, utvärdering och utveckling av redovisningen i Orange rapport samt det eventuella stöd Pensionsmyndigheten behöver bör beredas vidare i dialog mellan regeringen och Pensionsmyndigheten.

Regeringen anser att granskningsrapporten är färdigbehandlad genom skrivelsen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att redovisningen av pensionssystemets finansiella ställning och utveckling, Orange rapport, är av stor vikt för att man ska kunna bedöma den inkomstgrundade allmänna pensionens finansiella hållbarhet på både kort och lång sikt. Utskottet välkomnar därför Riksrevisionens granskning av Orange rapport och ser även positivt på de åtgärder som regeringen redovisar i sin skrivelse.

Utskottet anser att Orange rapport överlag är ändamålsenlig. Utskottet kan dock dela regeringens bedömning att redovisningen kan utvecklas exempelvis när det gäller hur viktiga nyckelfaktorer, såsom indexering av pensionerna utifrån genomsnittsinkomsten och fasta delningstal efter pensioneringstillfället, påverkar pensionssystemets finansiella hållbarhet. Hur konjunkturen påverkar systemets finansiella resultat och bakomliggande faktorer behöver enligt utskottet också utvecklas.

Vad gäller prognoserna för pensionssystemets långsiktiga utveckling, särskilt ur ett makroekonomiskt perspektiv, delar utskottet regeringens uppfattning att vid en utveckling av prognoserna behöver hänsyn tas till det arbete som krävs för att genomföra och årligen följa upp resultaten.

Även när det gäller en förändring av informationen och analysen i årsredovisningen delar utskottet regeringens bedömning att nyttan av detta behöver värderas i förhållande till de resurser som behövs för att vidga analysen. Utskottet anser vidare att pensionssystemets tillräcklighet, dess påverkan på det offentliga sparandet och den ekonomiska standarden, samt utsattheten för äldre bör följas upp på annat sätt än i Orange rapport. Regeringens bedömning av vilka förbättringar som behövs för att öka informationen om och också förståelsen av årsredovisningen är därmed, enligt utskottet, väl avvägd.

Utskottet föreslår att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2017/18:21 Riksrevisionens rapport om pensionssystemets årsredovisning.